BUCOVINA ÎN IMAGINE – SENINĂTATE ŞI BUCURIE A CULORII. ÎN MEMORIA PICTORULUI OSKAR LASKE (1874–1951), CARE A VIZITAT ŞI A DESENAT SCENE DIN VIAŢA TÂRGULUI RĂDĂUŢI*

LUZIAN GEIER

Oskar Anton Ivan Laske este cunoscut în cercurile culturale şi ştiinţifice din Austria ca o personalitate multitalentată: arhitect, pictor, grafician, gravor, litograf, scenograf, ilustrator de cărţi. Numele artistului, însă, nu se regăseşte în marea enciclopedie *Österreichisches Biographisches Lexikon. 1815–1950*, asta pentru că artistul mai era în viaţă la momentul redactării primei ediţii a acesteia. Din păcate, ediţia a II-a a lucrării nu-l menţionează pe Oskar Laske[1].

Artistul s-a născut la Cernăuţi, la 8 ianuarie 1874, unde tatăl Oskar Laske, originar din Bohemia, era arhitect. Familia, încă un frate cu un an mai mic şi o soră mai mică, s-a mutat în interes de serviciu la Viena, unde tatăl şi-a câştigat renumele ca arhitect, contribuind la ridicarea unor clădiri intrate în patrimoniul capitalei Austriei. Astfel, Oskar Laske a devenit vienez din copilărie. Cunoscutul scriitor austriac de origine bucovineană Georg von Drozdowski (1899, Cernăuţi – 1987,

---

* Comunicare susţinută în cadrul Conferinţei ştiinţifice internaţionale „Bucovina şi bucovinenii în secolul al XIX-lea. Tradiţionalism şi modernitate”, cea de a douăzecea sesiune de comunicări şi referate ştiinţifice a Institutului „Bucovina” al Academiei Române, Rădăuţi, 26–27 octombrie 2012. În limba română se publică varianta prescurtată a comunicării susţinută în limba germană.

[1] *Österreichisches Biographisches Lexikon. 1815–1950*, Ediţia a II-a, vol. V, Viena, 1993.

Analele Bucovinei, **XX**, *1* (40), p. – , Bucureşti, 2013

BDD-A32935 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:31 UTC)

Klagenfurt) susține, însă, că Oskar Laske a rămas în suflet şi în fire bucovinean, ceea ce se vede şi se resimte în opera sa. În acest sens şi criticul de artă Ernst Schremmer şi-a intitulat broşura-catalog Oskar Laske, *Ein Meister aus der Bukowina*[2]. Acest aspect, accentuat şi mai mult de Schremmer[3], dorim să-l analizam în prezentarea noastră. Celelalte merite sunt suficient de cercetate şi publicate în Austria şi peste hotare, dat fiind faptul că multe lucrări se află şi azi nu numai în marele muzee din Viena, ci şi în colecții renumite din Dresda, Madrid, Londra sau Regensburg. O biografie detaliată, cu multe referiri la bogata activitate a pictorului, inclusiv o vastă bibliografie despre Laske şi creația sa artistică a fost publicată în ,,Analele Bucovinei"[4].

Viața şi opera lui Oskar Laske au fost abordate, în diverse articole, în publicațiile cercurilor bucovinenilor din Germania şi Austria. În anul 1974, când se împlineau o sută de ani de la naşterea pictorului, la Regensburg a fost organizată o expoziție comemorativă şi o sesiune ştiințifică dedicată acestuia. Referatul festiv a fost prezentat de scriitorul şi publicistul Georg von Drozdowski. Acesta a fost publicat în ziarul Asociației Bucovinenilor din Germania şi Austria[5]. Articolul a fost republicat, mai târziu, în broşura-catalog a lui Ernst Schremmer[6].

În articolele despre Oskar Laske (unul dintre acestea este cel semnat de Rudolf Wagner, apărut în „Südostdeutsche Vierteljahresblätter", München, nr. 2, 1974) sunt amintite călătoriile artistului în Bucovina, în anii 1907–1911, la Cernăuți (aici mai avea rude), Suceava, Rădăuți şi la mănăstirile din zonă. Pentru Cernăuți a elaborat un monument stradal, singura lucrare de artă plastică a lui Laske realizată pentru Bucovina şi în Bucovina.

În listele accesibile pe internet, cu opera omnia a lui Laske, lipseşte albumul pe care l-a publicat la Viena, intitulat Bucovina. Titlul, conținutul, moto-ul şi textele de pe cele 11 litografii sunt scrise în limba română; ediția a fost limitată şi exemplarele numerotate. Primele exemplare au apărut sub forma ediției de lux. Este de remarcat faptul că exemplarul cu numărul 1 a fost trimis Bibliotecii Academiei Române, unde se păstrează şi astăzi, la secția Stampe. Editarea acestui album numai în limba română, cu mulți ani după elaborarea litografiilor cu imagini din Bucovina, ridică întrebarea dacă pictorul a cunoscut limba română şi cine au fost prietenii acestuia din Bucovina şi România, la Viena. De unde, de la cine a venit impulsul pentru editarea acestui album color în format mare (40x50 cm), în

[2] Ernst Schremmer, *Oskar Laske. Ein Meister aus der Bukowina*, Südostdeutsches Kulturwerk München, 1990, 64 p.

[3] *Ibidem*, p. 8.

[4] Vasile I. Schipor, *Valorificarea moştenirii culturale fără frontiere a Bucovinei. Libertate, oportunități, constrângeri*, în ,,Analele Bucovinei", an XVII, nr. 1, 2010, p. 225–229.

[5] „Der Südostdeutsche", nr. 24, 15 decembrie 1974, p. 2; nr. 1, 1 ianuarie 1975, p. 2.

[6] Ernst Schremmer, *op. cit.*

BDD-A32935 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:31 UTC)

limba română, la o editura din Viena? Presupunem că ultima sa vizită în Bucovina, în anul 1933, a fost motivul principal. Interesant, în acest sens, este şi un alt amănunt, care a fost reţinut de fostul deputat bucovinean în Parlamentul României. Este vorba despre dr. Wladimir de Zaloziecky (1884–1965), care după cel de al Doilea Război Mondial a trăit la Viena. La ultima vizită făcută pictorului la spitalul Lainzer din Viena, artistul şi-a luat rămas bun, zicând: „Trăiască Bucovina!”[7].

În puţinele lucrări de specialitate din România care se ocupă de Oskar Laske[8], aspectele referitoare la legătura artistului cu Bucovina, precum şi la valoarea deosebită a acestui album nu sunt suficient scoase în evidenţă. Analizând citarea greşită a titlurilor tablourilor artistului, putem face deducţia că autorii n-au văzut albumul. De exemplu, într-unul dintre volumele semnate de Emil Satco, este citat greşit titlul unuia dintre tablouri – Târg de cai la Rădăuţi, reprodus alb-negru la Schremmer; la Laske, pe original, titlul este Oborul din Rădăuţi; de remarcat portretul deosebit de expresiv, care încheie albumul, intitulat Ţăran din Bucovina (titlul original, Tip de ţăran).

Din păcate, Oskar Laske nu este menţionat în complexul şi bogat ilustratul volum scos de Valentin Ciucă[9]. Rămâne o sarcină pentru cercetătorii din Bucovina să studieze cele 14 volume memorialistice, Leben und Taten des Malers Oskar Laske, în care sunt cuprinse desenele de pe teren, schiţe în tuş şi mici acuarele ilustrative referitoare la viaţa şi opera artistului.

Oskar Laske se stinge din viaţă la 30 noiembrie 1951, la Viena, la vârsta de 77 ani. O plachetă comemorativă la casa unde a trăit familia artistului şi numele unei străzi din Viena amintesc şi astăzi de renumitul artist.

În albumul din anexă, ilustrăm universul creaţiei lui Oskar Laske cu reproduceri după unele litografii ale artistului. Titlurile acestora sunt preluate din exemplarul original – foaia de frontispiciu (care are moto-ul ,,Dulce Bucovină, veselă grădină”) şi din exemplarul cu nr. 1, păstrat la Biblioteca Academiei Române: Bucovina. 10 litografii originale de Oskar Laske, Viena; litografia de pe copertă are menţionată nota referentului: ,,nu este Târgul de cai în Galiţia răsăriteană”. Litografiile au următoarele titluri: 1. Cernăuţi, Piaţa Unirii, cu Primăria; 2. Cernăuţi, cimitirul vechiu evreesc; 3. În lunca Siretului; 4. Templu evreesc din Cernăuţi; 5. Mănăstirea Voroneţului; 6. Sucevița; 7. O înmormântare la

[7] Wladimir Zalozieckyi, *So war Tschernopol*, în ,,Der Südostdeutsche”, an X, nr. 16, 2 august 1959, p. 4. Vezi şi Ernst Schremmer, *Es lebe die Bukowina*, în vol. *Oskar Laske. Ein Meister aus der Bukowina*, p. 8.

[8] Emil Satco, *Enciclopedia Bucovinei*, vol. I–II, Iaşi–Suceava, Editura Princeps–Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera”, 2004, p. 602; Idem, *Artişti plastici din Bucovina. Mic dicţionar*, Suceava, f. e., 1991, p. 45–46; Vasile I. Schipor, *op. cit.*, p. 223–259. În vol. Emil Satco, *Arta în Bucovina*, vol. II, Suceava, Biblioteca Bucovinei ,,I. G. Sbiera”, 1991, Oskar Laske nu este menţionat.

[9] Valentin Ciucă, *Un secol de arte frumoase în Bucovina*, Suceava, Editura Muşatinii, 2005, 416 p.

BDD-A32935 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:31 UTC)

Horecea; 8. Horă la o nuntă țărănească; 9. Oborul din Rădăuți; 10. Vigneta finală (tip de țăran). Sub cuprins, apare o notă: „Această mapă a fost întocmită într-o ediție numerotată de 125 exemplare; fiecare planşă este colorată şi semnată de artist. Mapele 1–10 sunt ediții de lux. Prezenta mapa are numărul …. Institutul de Arte Grafice «Eduard Danzinger», Viena". Nici pe original şi nici pe exemplarul din Bucureşti nu este indicat anul editării. Aflăm de la Erich Beck[10] şi Ernst Schremmer[11] că acesta este 1934. Afirmația nu a fost verificata de noi.

[10] Erich Beck, *Bibliographie zur Landeskunde der Bukowina. Literatur bis zum Jahre 1965*, München, Verlag des Südostdeutschen Kulturwerkes, 1966.

[11] Ernst Schremmer, *op. cit.*, p. 5.

BDD-A32935 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:31 UTC)

BUCOVINA ÎN IMAGINE – SENINĂTATE ŞI BUCURIE A CULORII. ÎN MEMORIA PICTORULUI OSKAR LASKE (1874–1951), CARE A VIZITAT ŞI A DESENAT SCENE DIN VIAŢA TÂRGULUI RĂDĂUŢI*

LUZIAN GEIER

Die Bukowina im Bild – vorwiegend heiter und farbenfroh Gedenkblatt für den Maler Oskar Laske (1874-1951), der auch Radautz besucht und gezeichnet hat

(*Zusammenfassung*)**

Oskar Anton Ivan Laske ist in den wissenschaftlichen und kulturellen Kreisen von Österreich als ein Multitalent bekannt: er war Architekt, Maler, Illustrator, Graphiker, Bühnenbildner.

Er war am 8. Januar 1874 in Czernowitz geboren, wo sein Vater, gebürtig aus Böhmen, auch Architekt war. Im Interesse des Dienstes zog die Familie nach Wien, wo sein Vater durch den Entwurf einer Reihe von Gebäuden berühmt wurde, die heute zum Wiener Patrimonium gehören.

So wurde Oskar Laske schon als Kind zum Wiener. Der berühmte österreichische Schriftsteller Bukowiner Herkunft, Georg von Drozdowski, argumentiert, dass Oskar Laske in seiner Seele ein Bukowiner geblieben ist, was in seiner Arbeit auch zu sehen und zu fühlen war. In diesem Sinne hat auch der Kunstkritiker Ernst Schremmer seine Katalogbroschüre *Oskar Laske. Ein Meister aus der Bukowina* betitelt. Dieser Aspekt wird im Artikel analysiert.

In den Artikeln über Oskar Laske werden die Reisen des Künstlers in die Bukowina zwischen 1907–1911 erwähnt: nach Czernowitz (wo er noch Verwandten hatte), Suczawa, Radautz und zu den benachbarten Klöstern. Für die Stadt Czernowitz hat er ein Strassendenkmal – Oskar Laskes einziges Kunstwerk für die Bukowina – entworfen

Viele Werke von Oskar Laske befinden sich heute nicht nur in den großen Museen Wiens, sondern auch in den berühmten Sammlungen von Dresden, Madrid, London oder Regensburg.

---

* Comunicare susținută în cadrul Conferinței științifice internaționale „Bucovina și bucovinenii în secolul al XIX-lea. Tradiționalism și modernitate”, cea de a douăzecea sesiune de comunicări și referate științifice a Institutului „Bucovina” al Academiei Române, Rădăuți, 26–27 octombrie 2012. În limba română se publică varianta prescurtată a comunicării susținută în limba germană.

** Traducere: Ştefănița-Mihaela Ungureanu.

BDD-A32935 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:31 UTC)

Für die Bukowina ist das gleichnamige Album kennzeichnend, das Oskar Laske in Wien veröffentlichte. Es enthält elf Lithografien: *Târgul de cai în Galiția Răsăriteană*, *Cernăuți. Piața Unirii cu primăria*, *Cernăuți, cimitirul vechiu evreesc*, *În lunca Siretului*, *Templul evreesc din Cernăuți*, *Mănăstirea Voronețului*, *Sucevița*, *O înmormântare la Horecea*, *Horă la o nuntă țărănească*, *Oborul din Rădăuți*, *Tip de țăran*. Der Titel, der Inhalt, das Motto und der Text für jede Lithografie wurden in rumänischer Sprache geschrieben. Die ersten Exemplare erschienen in einer Luxusausgabe. Die Ausgabe selbst war begrenzt und alle Exemplare wurden nummeriert. Es ist bemerkenswert, dass das Exemplar mit der Nummer 1 an die Bibliothek der Rumänischen Akademie geschickt wurde, wo es heute in der Kupferstichabteilung beibehalten wird.

Im Alter von 77 Jahren ist Oskar Laske am 30. November 1951 in Wien gestorben. Eine Gedenktafel im Haus seiner Familie und die Name einer Wiener Strasse erinnern uns heute noch an den berühmten Künstler.

In der Beilage zu unserem Artikel werden einige Kopien nach Oskar Laskes Lithografien präsentiert.

Schlüsselwörter: Oskar Laske, Architekt, Maler, Kupferstecher, Lithograph, Bukowina-Album

BDD-A32935 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:31 UTC)